

מכשול ההפרדה

עבודות ההכנה להצבת המכשול על מסע זיתים בצפון הגדה המערבית (צילום: בצלם)

נות את ההתנחלויות הללו להעביר את תושביהן לתחומי ישראל. צעד זה נדרש בכל אופן בשל אי-החוקיות של הקמת התנחלויות בשטח כבוש. שנית, ניתן למגן את ההתנחלויות הללו כפי שימוגנו שאר ההתנחלויות (גדר התרעה ומכשולים נוספים מסביבן) מבלי ליצור חיץ בין יישובים פלסטיניים לאדמות של תושביהם.

על רקע זה קורא בצלם לממשלת ישראל, בנייר העמדה שפירסם, לקבל החלטה עקרונית הקובעת כי תוואי הגדר יעבור על הקו הירוק עצמו, או לחלופין בתוך שטחה של מדינת ישראל. חריגה מעיקרון זה תהיה חוקית אך ורק במקרים יוצאי דופן, בהתבסס על שני שיקולים: טובתה של האוכלוסייה הפלסטינית ושיקולים צבאיים במובן הצר של המושג.

אחד השיקולים הפוליטיים העולה מהתבטאו-יותיהם של שרים בממ-שלת ישראל הוא הניסיון להימנע ככל האפשר מיצי-רת הרושם שהקמת גדר ההפרדה מהווה צעד מק-דים בקביעת הגבול בין ישראל למדינה הפלסטי-נית שתקום. לשם כך, נעשה מאמץ לקבוע את תוואי המכשול כך שלא יחפוף לקו הירוק.

שיקול נוסף היה הכללתן של כמה שיותר התנחלויות בצידו המערבי של המכ-שול, כל עוד אין הדבר מחייב גם הכללה של יישובים פלסטיניים. שי-קול זה הביא, עד היום, להכללתן של עשר התנח-לויות. הטענה כאילו צעד זה נועד להגן על חיי המתנחלים בצורה מקסי-מלית, אינה יכולה להיות מקובלת, שכן ישנן שתי חלופות עדיפות שפגיעתן בזכויות האדם פחותה. ראשית, יכולה ישראל לפ-

ממערב לגדר ההפרדה. למרות הבטחת המדינה כי היא תאפשר מעבר מבוקר משני צידי הגדר, התלות של התושבים הפלסטיניים בשלטונות צה"ל שעתידה להיווצר, פותח פותחת לאינספור מצבים ונסיבות בהם הבטחה זו לא תמומש. מקצת החששות נובעים מאי הוודאות באשר להסדרים שייקבעו בנוגע למעבר מצידה האחד של הגדר לצידה השני. ניסיון העבר בכל הנוגע למדיניות ישראל במתן היתרי תנועה מחזק את החששות: במהלך שנות הכיבוש, ובעיקר מאז האינתיפאדה הראשונה (1987-1993), ניצלה ישראל פעמים רבות את יכולתה להגביל את חופש התנועה של תושבי השטחים לצורך השגת מטרות פסולות ותוך התבססות על שיקולים זרים. מניעת פיגועים בתחומי

העבודות להצבת השלב הראשון של מכשול ההפ-רדה בצפון הגדה המערבית נמצאות בעיצומן. רוחבו של המכשול יהיה בין שלושים למאה מטר והוא יכלול תעלה, דרך עפר, גדר התרעה אלקטרונית, דרך טשטוש וכביש פטרולים דו-מסלולי.

בשבוע שעבר, פרסם בצלם נייר עמדה, העוסק בסו-גיית התוואי המתוכנן ומתריע על הפגיעות הצפו-יות בזכויות האדם של רבבות פלסטיניים המתגו-רים בסמוך לקו הירוק כתוצאה מקביעתו בתוך שטח הגדה.

חלק משמעותי מהאדמות הסמוכות לקו הירוק הן אדמות חקלאיות. אחת התוצאות של הקמת המכ-שול במרחק כמה קילו-מטרים ממזרח לקו הירוק היא יצירת חיץ בין אלפי חקלאים פלסטיניים לבין אדמותיהם, שיישארן בצד השני שלו. כך למשל, כ-6,000 דונם שבבעלות תושבי העיירה קפין (כ-9,000 תושבים), עליהם גדלים בעיקר עצי זית עתיקים, צפויים להיוותר מעברו השני של המכשול. תוצאה נוספת של קביעת התוואי בתוך הגדה המער-בית היא הפיכת כפרים שלמים למובלעות פלס-טיניות שיישארן ממערב לגדר ויהיו מנותקות, במידה כזו או אחרת, משאר שטחי הגדה. מעמ-דם של תושבי כפרים אלה אינו שונה משאר תושבי השטחים וכניסתם לתחומי ישראל בלי היתר מהווה עבירה פלילית. מצד שני פונקציות מרכזיות בחיי-הם של תושבי הכפרים הללו מתבצעות במרכזים העירוניים הסמוכים בגדה המערבית (גינין, טול-כרם וקלקיליה), שיישארן מצי-דה המזרחי של הגדר. לפי התוואי שאושר עד כה בקבינט, שמונה כפרים, בהם מתגוררים למעלה מ-10,000 תושבים, יהיו

תוואי המכשול המתוכנן בין טול-כרם וקלקיליה

חברי קיבוץ מצר לשר הביטחון: העבר המכשול על הקו הירוק גם במחיר פגיעה באדמותינו

נייר העמדה של בצלם פורסם במסגרת סיור לעיתונאים שערך הארגון בקטעים שונים של מכשול ההפרדה, בהם מתבצעות עבודות להקמת המכשול. הסיור הסתיים במפגש בין חברי קיבוץ מצר לתושבים מהכפר הפלסטיני השכן, קפין. באזור זה מתכוונת ישראל להקים את המכשול כמה קילומטרים בתוך אדמות קפין, ובכך לנתק חלק ניכר מתושבי קפין מפרנסתם. חברי קיבוץ מצר פנו לאחרונה לשר הביטחון בבקשה לשנות את תוואי המכשול ולהקים אותו על הקו הירוק עצמו. חברי הקיבוץ ציינו שהם מוכנים לוותר על אדמות חקלאיות השייכות להם ובלבד שהמכשול ייסלל על הקו הירוק.